

Beretning afgivet af Udvalget for Forretningsordenen den 31. marts 2022

Beretning

om

Granskingsudvalgets forundersøgelse om forsvarets og Beredskabsstyrelsens involvering i gennemførelsen af beslutningen i efteråret 2020 om, at alle mink i Danmark skulle aflives

Granskingsudvalget og Udvalget for Forretningsordenens opgaver og arbejdets organisering

Ifølge Folketingets forretningsorden nedsætter Udvalget for Forretningsordenen et permanent underudvalg, Granskingsudvalget, til at varetage undersøgelse af sager, der påkalder sig kritisk opmærksomhed i offentligheden eller i Folketinget.

Finder medlemmer af Granskingsudvalget, som repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør mindst en tredjedel af Folketingets medlemmer, at der bør iværksættes en forundersøgelse af en sag, der påkalder sig kritisk opmærksomhed i offentligheden eller i Folketinget, iværksætter udvalget forundersøgelsen. En forundersøgelse gennemføres af udvalget selv.

Til oplysning af en sag som led i en forundersøgelse kan udvalget stille spørgsmål til ministre til skriftlig besvarelse eller til mundtlig besvarelse under et samråd i et møde i Granskingsudvalget. Udvalgets møder, herunder samråd, holdes for lukkede døre. Udvalgets medlemmer har under samråd mulighed for at lade sig bistå af 1 til 2 andre medlemmer af folketingsgruppen, der f.eks. har en særlig indsigt i sagen.

Spørgsmål til ministre som led i en forundersøgelse drøftes, inden de stilles, i Granskingsudvalget.

Granskingsudvalget kan på ethvert trin af forundersøgelsen bringe denne til ophør, hvis udvalget ikke finder grundlag for at behandle sagen yderligere. Beslutning herom kan kun tages med tilslutning fra medlemmer af Granskingsudvalget, som repræsenterer en eller flere folketingsgrupper, der tilsammen udgør mindst to tredjedele af Folketingets medlemmer.

I beslutningsforslag nr. B 287 betænkning og indstilling om forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for Folketinget, folketingsåret 2020-21, fremgår det, at »det forudsættes, at der sker en form for skriftlig

dokumentation for selve Granskingsudvalgets beslutning om at bringe forundersøgelsen til ophør, som det mindste som en del af et mødereferat. Endvidere forudsættes, at Udvalget for Forretningsordenen og vedkommende fagudvalg orienteres om beslutningen.«

Det hindrer ikke, at en forundersøgelse afsluttes med en beretning, hvilket kan være en hensigtsmæssig måde at få dokumenteret Granskingsudvalgets arbejde på og skabe den nødvendige transparens og offentlighed omkring forundersøgelsens resultater. Samtidig vil det sikre et mere formelt dokument, som Udvalget for Forretningsordenen, de relevante fagudvalg og fagministre ville kunne få tilsendt, når de skal gøres bekendt med resultatet af Granskingsudvalgets arbejde.

Eftersom et underudvalg ikke kan afgive en beretning, jf. Folketingets forretningsordens § 8 a, stk. 6, modsætningsvis, udarbejder underudvalget en indstilling herom til Udvalget for Forretningsordenen.

Granskingsudvalgets behandling af forundersøgelsen

Granskingsudvalget indledte sin forundersøgelse den 16. april 2021 med et samrådsspørgsmål til forsvarsministeren om, hvad ministeren kunne »oplyse om forsvarets og Beredskabsstyrelsens involvering i gennemførelsen af beslutningen i efteråret 2020 om, at alle mink i Danmark skulle aflives«, jf. GRA alm. del – samrådsspørgsmål A, folketingsåret 2020-21.

I forhold til forundersøgelsens afgrænsning i relation til Minkkommissionens kommissorium oplyste Granskingsudvalget i brev af 4. maj 2021 til forsvarsministeren, at spørgsmålet foreløbig alene var genstand for en forundersøgelse i udvalget.

Granskingsudvalget bad endvidere forsvarsministeren om at få lejlighed til inden samrådet, »at orientere sig i alt relevant foreliggende skriftligt materiale i Forsvarsmini-

steriet og underliggende myndigheder om forsvarets og Beredskabsstyrelsens involvering i gennemførelsen af beslutningen i efteråret 2020 om, at alle mink i Danmark skulle aflives«.

Medlemmerne fik lejlighed til i fortrolig form at orientere sig i de dokumenter, som Forsvarsministeriet havde vurderet måtte »anses for relevante for besvarelsen af det overordnede spørgsmål samt relevante for gennemførelsen af det efterfølgende samråd«.

Forsvarsministeren besvarede samrådsspørgsmålet i et lukket samråd i Granskningsudvalget den 4. juni 2021. Medlemmer af Forsvarsudvalget fra hver af folketingsgrupperne havde mulighed for at deltage i samrådet.

Møder i Granskningsudvalget

Udvalget har behandlet forundersøgelsen i 10 møder.

Spørgsmål til skriftlig besvarelse

Granskningsudvalget har under udvalgsbehandlingen stillet 34 spørgsmål til forsvarsministeren og 1 til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret.

Forsvarsministeriet har efterfølgende ændret status på besvarelsene fra fortrolig til offentlig.

Dokumenter vedrørende forundersøgelsen fremgår af Granskningsudvalgets hjemmeside.

Granskningsudvalgets indstilling til Udvalget for Forretningsordenen

Granskningsudvalget *indstiller*, at sagen ikke for nuværende giver anledning til, at Granskningsudvalget foretager sig yderligere.

Granskningsudvalget har dog noteret sig vigtigheden af, at ministersvar, der vedrører forståelsen af undersøgelses- og granskningskommissioners kommissorier, er offentligt tilgængelige og ikke fortrolighedsstempler for at sikre relevant kendskab og adgang til regeringens forståelse af kommissorierne, således at især en igangværende granskningskommission af egen drift kan konstatere dette. Dette hensyn taler endvidere generelt for, at der så vidt muligt er offentlighed omkring ministersvar til Granskningsudvalget i almindelighed.

Politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (V, KF og DF) finder ikke, at forsvarsministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål har været tilstrækkelig fyldestgørende. Det skal også ses, i sammenhæng med at forsvarsministeren under besvarelsen af flere § 20-spørgsmål i Folketinget fastholdt, at værnepligtige ikke deltog aktivt i aflivning af mink, når det efterfølgende har vist sig, at værnepligtige systematisk og gennem lang tid havde deltaget aktivt i aflivning af mink, og spørgsmålet om, hvorfor de udsendte soldater, der blev sendt ind på gårde med mink i Nordjylland, ikke blev trukket tilbage, da man fandt ud af, at der ikke var lovhjemmel bag statsministerens ordre om at aflive alle mink, samt spørgsmålet om, hvem der helt præcis beordrede danske soldater ud på gårde med mink. Ministeren har erkendt, at det skete gennem koordination mellem politiet og forsvaret i den såkaldte NOST

(National Operativ Stab), men ministeren svarede aldrig endegyldigt på, hvem der traf eller anbefalede beslutningen.

Mindretallet mener endvidere, at den konkrete håndtering efterfølgende medførte en ekstra stor regning for oprensningen, og mindretallet henviser endvidere i forlængelse heraf til den tidligere udtalelse i Udvalget for Forretningsordenens beretning nr. 2 af 24. november 2021 om advokatundersøgelse om nedgravning af aflivede mink: »Udvalget finder det problematisk, at lovgivningen på området tilsyneladende er af en så kompleks karakter, at det er vanskeligt for myndighederne at sikre en forvaltning af området, uden at det mere får tilfældighedens karakter, om reglerne anvendes korrekt eller ej, hvilket ifølge udvalget bør give anledning til, at både regering, lovgiver og embedsværket reflekterer over, hvordan kompleksiteten af lovgivningen mindskes.«

Granskningsudvalget *indstiller* på den baggrund, at Udvalget for Forretningsordenen afgiver beretning om Granskningsudvalgets forundersøgelse om forsvarets og Beredskabsstyrelsens involvering i gennemførelsen af beslutningen i efteråret 2020 om, at alle mink i Danmark skulle aflives, jf. det fremsendte udkast.

Udvalget for Forretningsordenens behandling af sagen

Udvalget har behandlet sagen i en skriftlig procedure.

Politiske bemærkninger

Udvalget tager Granskningsudvalgets indstilling om, at sagen ikke for nuværende giver anledning til, at Granskningsudvalget foretager sig yderligere, til efterretning.

Udvalget har dog noteret sig vigtigheden af, at ministersvar, der vedrører forståelsen af undersøgelses- og granskningskommissioners kommissorier, er offentligt tilgængelige og ikke fortrolighedsstempler for at sikre relevant kendskab og adgang til regeringens forståelse af kommissorierne, således at især en igangværende granskningskommission af egen drift kan konstatere dette. Dette hensyn taler endvidere generelt for, at der så vidt muligt er offentlighed omkring ministersvar til Granskningsudvalget i almindelighed.

Et *mindretal* i udvalget (V, KF og DF) finder ikke, at forsvarsministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål har været tilstrækkelig fyldestgørende. Det skal også ses, i sammenhæng med at forsvarsministeren under besvarelsen af flere § 20-spørgsmål i Folketinget fastholdt, at værnepligtige ikke deltog aktivt i aflivning af mink, når det efterfølgende har vist sig, at værnepligtige systematisk og gennem lang tid havde deltaget aktivt i aflivning af mink, og spørgsmålet om, hvorfor de udsendte soldater, der blev sendt ind på gårde med mink i Nordjylland, ikke blev trukket tilbage, da man fandt ud af, at der ikke var lovhjemmel bag statsministerens ordre om at aflive alle mink, samt spørgsmålet om, hvem der helt præcis beordrede danske soldater ud på gårde med mink. Ministeren har erkendt, at det skete gennem koordination mellem politiet og forsvaret i den såkaldte NOST (National Operativ Stab), men ministeren svarede aldrig endegyldigt på, hvem der traf eller anbefalede beslutningen.

Mindretallet mener endvidere, at den konkrete håndtering efterfølgende medførte en ekstra stor regning for oprensningen, og mindretallet henviser endvidere i forlængelse heraf

til den tidligere udtalelse i Udvalget for Forretningsordenens beretning nr. 2 af 24. november 2021 om advokatundersøgelse om nedgravning af aflivede mink: »Udvalget finder det problematisk, at lovgivningen på området tilsyneladende er af en så kompleks karakter, at det er vanskeligt for myndighederne at sikre en forvaltning af området, uden at det mere får tilfældighedens karakter, om reglerne anvendes korrekt eller ej, hvilket ifølge udvalget bør give anledning til, at både regering, lovgiver og embedsværket reflekterer over, hvordan kompleksiteten af lovgivningen mindskes.«

P.u.v.

Henrik Dam Kristensen
formand